

**דין וחשבון של ועדת המשמעת לפי סעיף 56(ב)(3)
לפקודת הרוקחים [נוסח חדש] התשמ"א-1981**

13/5/15

בענין שבין:-

הקובל: – ד"ר בועז לב, המשנה למנכ"ל משרד הבריאות
ע"י ב"כ עו"ד יונתן ברג

- נגד -

- הנקבלים – (1) מר פהד סלאימה, ת.ז. [REDACTED] רוקח מורשה מס' רשיון [REDACTED]
(להלן "הנקבל").
(2) הגב' רשדייה אלשוויכי, ת.ז. [REDACTED], עוזרת רוקח מורשית מס' [REDACTED],
(להלן "הנקבלת"), [REDACTED], שניהם ע"י ב"כ עו"ד חוסיין איוב

כתב הקובלנה

1. הנקבל, מר פהד סלאימה הינו רוקח מורשה ובתקופה הרלוונטית לכתב הקובלנה שימש רוקח אחראי בבית מרקחת "בית אל שעב" המוכר גם כבית מרקחת "פופולר פרמסי" הממוקם במזרח ירושלים (להלן "בית המרקחת").
2. הנקבלת, הגב' רשדייה אלשוויכי, הינה עוזרת רוקח מורשית, ששימשה בתקופה הרלוונטית לכתב הקובלנה כעוזרת רוקח בבית המרקחת.
3. בתאריך 19.9.10 נערכה בבית המרקחת ביקורת סמויה (קניה מבוזמת) ע"י הרוקח ד"ר רוני ברקוביץ, מהיחידה למאבק בפשיעה פרמצבטית במשרד הבריאות. במהלך הביקורת ביקש ד"ר ברקוביץ מהנקבלת תקופה שיש לה השפעה דומה לזו של תרופת "ויאגרה". הנקבלת ניפקה לד"ר ברקוביץ כדורים הנושאים כיתוב בשפה הסינית והדגישה בפניו כי מדובר בחומרים טבעיים ובטוחים לשימוש.
4. מבדיקת מעבדה שנערכה ביום 19.10.10 עלה כי הכדורים הכילו חומר כימי מסוג sildenafil, שהינו חומר פעיל המצוי גם בתרופה מסוג "ויאגרה" אשר השימוש בו מחייב מרשם רופא בשל הסיכון הכרוך בשימוש בו.
5. ביום 7.11.10 נערכה ביקורת שניה בבית המרקחת. לביקורת התלווה, בתאום עם משרד הבריאות, כתב ערוץ 2 שתעד את הקניה המבוזמת. לביקורת זו רכש ד"ר ברקוביץ מהנקבלת כדורים נוספים, שהכילו אף הם את החומר הפעיל הנ"ל.
6. במהלך הביקורת ביום 7.11.10, לא נכח בבית המרקחת רוקח מורשה.
7. ביום 22.12.10 (בשיתוף עם משטרת ישראל) נערכה ביקורת בבית המרקחת ונתפסו תרופות שאינן מאושרות לשימוש או לשיווק ע"י משרד הבריאות כמפורט בנספח א' לכתב הקובלנה. תכשירים אלה יוצרו בשטחי הרשות הפלשתינאית ואינם רשומים בפקס התרופות.
8. כתב הקובלנה מיהס לנקבל התנהגות בדרך שאינה הולמת רוקח מורשה כאמור בסעיף 56(1) לפקודת הרוקחים [נוסח חדש] התמ"א-1981 (להלן "הפקודה"), בכך שבהיותו רוקח אחראי ייבא (החזיק) בבית המרקחת תכשירים לא רשומים אשר נרכשו בשטחי הרשות הפלשתינאית בניגוד לסעיף 47ב(2) לפקודה וניהל פיקוח כושל על עוזרת הרוקח שמכרה בהעדרו תכשיר רפואי בניגוד לסעיף 7א(א) לפקודה ובכך שמכרה תכשיר רפואי ללא כל רישום בניגוד לתקנה 25(ח) לתקנות הרוקחים (תנאי פתיחה וניהול של בתי מרקחת וחדרי תרופות) התשמ"ב-1982, ביחד עם סעיפים 30א(א), ו-47 לפקודה.

9. כתב הקובלנה מיחס לנקבלת התנהגות בדרך שאינה הולמת עוזרת רוקח מורשית בכך שמכרה תרופות שלא באריוזת המקורית וללא כל רישום בניגוד לתקנה 25(ח) לתקנות ועבדה ללא השגחה של רוקח מורשה בניגוד לסעיף 7(א) לפקודה.

הדיונים בפני הועדה

1. בפני הועדה התקיימו שלושה דיונים במועדים 10/2/14, 9/4/14 ו-2/6/14.
2. בפתח הישיבה שהתקיימה ביום 10/2/14, ביקש ב"כ הנקבלים, עו"ד איוב חוסיין, להעלות טענה מקדמית בפני הועדה, שעיקרה העדר ראיות לכאורה להוכחת האשמות בכתב הקובלנה. במהלך הטיעון, הסכים עו"ד איוב להצעת הועדה לשמור לעצמו הזכות להעלות טענותיו בשלב מאוחר יותר בדיון מאחר ומדובר בטענה המצריכה בירור עובדתי והכרעה בראיות שטרם הובאו בפני הועדה.
3. במענה לכתב הקובלנה הודה עו"ד איוב בשם הנקבלים בשתי המכירות שבוצעו על ידי הנקבלת לנציג משרד הבריאות והודה בממצאי המעבדה לגבי התכשירים שנרכשו בשתי מכירות אלה, אולם טען שמאריזת התכשיר עולה כי הוא מכיל חומרים טבעיים בלבד, כך שלא היה ביד הנקבלים כל מידע לגבי החומר הפעיל. ב"כ הנקבלים כפר בהעדרו של הנקבל מבית המרקחת בנימוק שנעדר לדקות ספורות, כפר בכך שהנקבלת התבקשה למכור תרופה שדומה לויאגרה וטען לפגיעה בזכויות הנקבלים כתוצאה מקיומה של הביקורת המקצועית לעיני מצלמות כתב ערוץ 2, ובלווית כוח גדול של שוטרים. ב"כ הנקבלים הודה כי במהלך הביקורת ביום 22.12.10 נתפסו התרופות המצוינות בנספח א' אך כפר בנזק הבריאות הגלום בתרופות אלה. לטענתו מדובר בתרופות המיוצרות בשטחי הרשות הפלשתינאית, במפעלים מוכרים שחלקם עומדים בתקינה האירופית ואין בהזקתם משום סיכון לציבור. לדבריו, התרופות המפורטות בנספח א' לא נאסרו בשימוש או הפצה או החזקה על ידי משרד הבריאות בבחינת "אין עונשין אלא אם כן מזהירים תחילה". לאור טענות אלה הורתה הועדה על שמירת הראיות בתיק.
4. בישיבה שהתקיימה ביום 10.2.14 העיד בפני הועדה מגר' ד"ר רוני ברקוביץ, סגן ראש אגף אכיפה ופיקוח במשרד הבריאות. לדבריו האגף עוסק בחקירה ובאכיפת הוראות הדין בנושא תרופות מזויפות, תרופות גנובות וכו' תוך שיתוף פעולה עם רשויות אכיפה אחרות ויוזם ביקורות סמויות וקניות ביום על סמך מידע מודיעיני שמגיע לאגף. בביקורו הראשון בבית המרקחת, ביום 19.9.10, התחזה לדבריו לתייר, ניגש אל הנקבלת שעמדה ליד הדלפק וביקש ממנה כדורים לאין-אונות. הנקבלת הוציאה מתוך שקית במגירה שמתחת לקופה אריזת כדורים שעליה כיתוב באותיות סיניות ובה 5 יחידות אותן רכש. בבדיקת המעבדה התברר כי הכדורים מכילים חומר פעיל בשם סילדנפיל. בתאריך 7.11.10 ביצע העד קנייה מבוזמת נוספת, ביקש וקיבל מהנקבלת את אותם כדורים שקנה בפעם הקודמת. בבדיקת המעבדה שנערכה נמצא כי כל כדור מכיל למעלה מ-50 מ"ג סילדנפיל. לקניה זו הצטרף גם כתב ערוץ 2 והיא תועדה בחשאי על ידו בסרטון שהוצג לוועדה ובו נראית הנקבלת כשהיא מוסרת לעד את התכשיר בשקית וכן קבלה. (התכשירים ודוחו"ת המעבדה הוגשו וסומנו ת/1-4).
- העד הבהיר כי קיים סיכון של ממש בהימצאות סילדנפיל בריכוז גבוה כמו במקרה זה וזאת במקרים בהם קיימת אינטראקציה בין תרופות ובמיוחד לאנשים הסובלים מבעיות קרדיו וסקולריות או לחץ דם.
- ביום 22.12.10 בוצעה ביקורת בבית המרקחת, בשיתוף עם משטרת ישראל. במהלך החיפוש נתפסו כ-20 תכשירים רפואיים, מסוגים שונים שאינם מאושרים לשיווק על ידי משרד הבריאות ביניהם – תרופות לשיכוך כאבים, משאף לאסטמה, משחת עיניים אנטיביוטית (שם היצרן ביר זית פרמצבטיקה), סימביוקורט, גארה ציקלין (שם היצרן בית ג'אלה ירושלים) טרופן 400 לשיכוך כאבים (תוצרת ג'רוזלם פרמצבטיקה). על החלק מהתכשירים לא נרשם שם היצרן (הרשימה הוגשה וסומנה ת/6).
- העד הבהיר כי משרד הבריאות מאפשר שיווק תכשירים רפואיים מאושרים, שתנאי יצורם, שמירתם והובלתם מפוקחים על ידי משרד הבריאות וכל המוצרים שנתפסו יוצרו על ידי יצרנים שאינם מאושרים או מפוקחים.

5. בפתח הישיבה שהתקיימה ביום 9.4.14 הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון במסגרתו יעתרו הצדדים להטלת עונש מוסכם של 6 חודשי תליית רשיון על הנקבלת. לגבי הנקבלת הוסכם בין הצדדים כי ב"כ הקובל יעתור להתליית רשיונו ל- 3 חודשים וב"כ הנקבלת יעתור להתליית רשיונו לחודשיים בלבד.
6. לשאלות הועדה בעברית ובערבית השיבו הנקבלים כי הבינו את הסדר הטיעון, כי הוא מקובל עליהם וכי הם מודעים היטב לעובדה שהועדה אינה כבולה בהמלצתה לשר הבריאות להסדר המוצג לעונש וכי ידוע להם היטב כי שר הבריאות וכל' השופט סטרשנוב אינם כבולים בהחלטתם על אמצעי הענישה להסדר בין הצדדים (עמ' 2,3 לפרוטוקול).
- לאור מחלוקות עובדתיות שנתגלו בין ב"כ הצדדים בנוגע לעובדות כתב הקובלנה, ולאחר שהדיון הופסק מספר פעמים במטרה ללבן את המחלוקות, נדחה הדיון כדי לאפשר לצדדים להידבר ולחלופין, להמשיך בשמיעת הראיות במועד הנדחה.
7. בישיבה שהתקיימה ביום 2.6.14 הודו הנקבלים בכתב הקובלנה המתוקן. (מכתב הקובלנה המקורי נמחק סעיף 15 הנוגע לצו חיפוש שהוצא על ידי משטרת ישראל). ההסדר הוצג שנית בפני הועדה כמפורט לעיל והנקבלים אישרו, בשנית, כי הם מודעים ומסכימים לפרטי ההסדר ומבינים שהועדה ו/או שר הבריאות ו/או כל' השופט סטרשנוב אינם כבולים בהחלטתם להסדר שבין הצדדים. (עמ' 2-3 לפרוטוקול).
- לאור כל האמור, הורשעו הנקבלים בעבירות שיוחסו להם בכתב הקובלנה.

טיעוני ב"כ הקובל לעונש

1. עו"ד ברג עמד על כך שהנקבל, בהתנהלותו כרוקח אחראי, כשל פעמיים – ראשית – בהחזקת תכשירים לא רשומים ולא מאושרים בבית המרקחת ושנית – בכך שעזרת הרוקח עבדה ללא השגחת רוקח מורשה וניפקה תרופות ממקור בלתי ידוע שלא באריותן המקורית וללא כל רישום על האריות. לגבי הנקבלת נטען כי מכרה תרופות, שלא באריותן המקורית, ללא כל רישום על גבי האריות, ללא השגחה של רוקח מורשה וזאת בשתי הזדמנויות שונות.
2. עו"ד ברג עמד בהרחבה על חשיבות הרשת הנורמטיבית החלה על בתי המרקחת שמטרתה להבטיח אספקה בטוחה של תרופות ללקוח. לדבריו, כל החוקים, הכללים והתקנות נועדו להבטיח שתרופה המונפקת בבית המרקחת תהיה בטוחה לשימוש החל משלב היצור, דרך הובלתה לבית המרקחת, אחסונה בתנאים הולמים ומכירתה ללקוח עם הוראות שימוש ברורות ובאריות המקורית. לדבריו הפרה של אחד הכללים בנוגע לשרשרת אספקת התרופות, פוגמת או עלולה לפגום בבטיחות התרופה וביעילותה.
3. ב"כ הקובל עמד על אחריותו של הנקבל, כרוקח אחראי, לכך שתרופות שאינן ממקור מאושר לא תמצאנה בבית המרקחת מחד, ועל החומרה שבמעשי הנקבלת במסירת תרופה או תכשיר ממקור לא ידוע ללקוח, בניגוד גמור להגדרת תפקידה ובהעדרו של רוקח מורשה.
4. את הפער בענישה לטובת הנקבל במסגרת ההסדר המוצע, על אף מעמדו כרוקח אחראי, הסביר עו"ד ברג בכך שהנקבלת חזרה וביצעה פעמיים מכירה אסורה ולא ניתן לסעון לטובתה שמדובר במעידה חד פעמית. לדבריו החומרה במעשיו של הנקבלת עולה על החומרה שבמעשי הנקבל כיוון שידעה שאסור לה להנפיק תרופה שטיבה אינו ידוע בהעדרו של רוקח מורשה, חרגה מהסמכויות המוקנות לה בדין והפרה את חובתה ואחריותה כלפי הלקוח.
5. באשר לסבירות הסדר הטיעון הסביר עו"ד ברג כי לאחר האירועים המתוארים בכתב הקובלנה, בעת שהנקבל שימש רוקח אחראי, נערכו בבית המרקחת 3 ביקורות ע"י הרוקח המחוזי והן עברו ללא דופי, משמע הנקבלים הפנימו את הלקח. עוד ציין בפניו כי כחודשיים לאחר האירועים המתוארים בכתב הקובלנה, הוטלה אישור "רוקח אחראי" של הנקבל למשך שנה, בתום השנה הוחזר לו.
6. לשני הנקבלים אין עבירות משמעת קודמות.

1. ב"כ הנקבלים עמד על פער הענישה בין הנקבלים והבהיר כי הנקבל היה מעורב באישום אחד עפ"י כתב הקובלנה בעוד שהנקבלת היתה מעורבת בשני אישומים של הנפקת תרופות שלא כדין. לשאלת הועדה – כיצד השאיר את הנקבלת לבדה בבית המרקחת והאם הפיקוח על מעשיה לא נכלל בין תחומי אחריותו השיב, כי הנקבל אכן לא נכח פיזית בבית המרקחת בעת הארועים אולם היה באזור בית המרקחת ובמקרה אחד יצא להתפלל.
2. עו"ד איוב עמד על הפגיעה הפומבית בפרטיותם של הנקבלים לאור צילומי הסתר של כתב ערוץ 2 שהתלווה לעד התביעה במהלך הקניה המבוזמת השניה ולאור העובדה שהביקורת ביום 22.12.10 בוצעה בנוכחות כוח משטרה וחוקרי משטרה, וזאת בניגוד לביקורות הנערכות על ידי הרוקח מחוזי ונציגיו.
3. לאחר הארועים המתוארים בכתב הקובלנה הותלה אישור "רוקח אחראי" של הנקבל למשך שנה, במהלכה עבד כרוקח מורשה בבית המרקחת והרוקח שהיה כפוף לו התמנה ל"רוקח אחראי" דבר שגרם לפגיעה במעמדו המקצועי.
4. נגד הנקבלים נפתחה חקירה פלילית במהלכה נחקרו באזהרה בתחנת משטרה. התיק נסגר בסופו של יום מחוסר עניין לציבור בשל ההליך המשמעותי, אולם הרישום הפלילי והליכי החקירה הותירו חותם ופגיעה בנקבלים, שניהם ללא עבר פלילי (עמ' 20).
5. הנקבל למד רוקחות באיטליה, עמד בבחינות הרישוי בארץ בשנת 1990, מאז הוא רוקח מורשה ומשנת 1994 משמש רוקח אחראי. לנקבל משפחה וילדים אותם הוא מפרנס והתליית רישונו עלולה לפגוע בפרנסתו ובפרנסת משפחתו.
6. הנקבלת רווקה, סיימה לימודיה כעוזרת לרוקח בחברון לפני כעשור ועמדה בבחינות הרישוי בתל אביב, עובדת מאז בבית המרקחת, מפרנסת את עצמה ותומכת בהוריה.
7. לדברי ב"כ הנקבלים, הסיבה שהתרופה שנמכרה היתה במגירה היא כיוון שהנקבל רצה לעמוד על טיבה ולהתיעץ עם עמיתיו לגביה. רכיבי התכשיר המופיעים על גבי האריזה נחזים להיות טבעיים ולכן סברו הנקבלים שמדובר במוצר טבעי שאין סכנה בהחזקתו או במכירתו ושאינו טעון אישור רופא. התרופה הוחזקה בכמות מזערית, כשתי חפיסות בלבד והונפקה למספר מועט מאוד של לקוחות (עמ' 21,24).
8. במהלך הטיעון ובמענה לשאלת יו"ר הועדה כיצד התעלם הנקבל מחוזרים רבים שהופצו על ידי אגף הרוקחות החל משנת 2008 והזהירו את ציבור הרוקחים מפני התכשירים הסיניים הטבעיים כביכול, השיב ב"כ הנקבלים ששליטתם של הנקבלים בשפה העברית מוגבלת והנקבל התקשה לעקוב אחר נוהלים וחוזרים המופצים בשפה העברית על ידי אגף הרוקחות. לדבריו שליטתו הבסיסית בשפה איפשרה לו לעבור בהצלחה את בחינות הרישוי אולם הוא מתקשה בקריאת החומר המקצועי המופץ (עמ' 23,24).
9. עו"ד איוב עמד על כך שזוהי קובלנה ראשונה מסוגה המוגשת כנגד רוקחים במזרח ירושלים על החזקת תרופות שאינן רשומות ויוצרו בשטחי הרשות הפלשתינאית. לדבריו בביקורות הנערכות בבתי המרקחת במזרח ירושלים על ידי הרוקח המחוזי, נמצאו, לא אחת, תרופות כאלה. התרופות מוחזקות בין היתר כיוון שרופאים ממזרח ירושלים נוהגים לרשום אותם למטופליהם. נוהל הטיפול המקובל בהפרות כאלה, עד להגשת קובלנה זו, היה קיום שימוע לרוקח האחראי ומתן אזהרה וארכה לפינוי התרופות הבלתי רשומות. בנסיבות אלה, יש לראות בהליך המשמעותי שנקט לגבי הנקבלים משום "עליית מדרגה" אשר מצדיקה התחשבות והקלה באמצעי הענישה שינקטו.
10. הנקבל, בדבריו לועדה, עמד על כך שהחזקת תרופות שיוצרו בשטחי הרשות הפלשתינאית היתה מקובלת וידועה ובמשך שנים היתה מדיניות עמומה לגבי החזקתן. לדבריו גם התרופות הסיניות נפוצות מאוד בשוק והוא לא ידע בבירור על האיסור שבהחזקתן ובמכירתן ולכן הוחזקו במגירה ולא על המדף (עמ' 25).
11. הנקבלת בדבריה לועדה אמרה כי מהכיתוב על גבי אריזת התרופה הסינית עולה כי הרכיבים הם צמחיים והיא סברה שמדובר בויטמינים ורצתה לעזור ללקוח. לא ידעה שהתרופה אינה מיועדת למכירה, היא מודה בטעותה ומביעה על כך צער.

דיון והמלצה

1. הנקבל הינו רוקח מורשה מאז שנת 1990, למד באיטליה ועמד בבחינות הרישוי בארץ. בתקופה הרלוונטית שימש "רוקח אחראי" בבית המרקחת. הנקבלת הינה עוזרת רוקח מורשית כעשר שנים, למדה בחברון ועמדה בבחינות הרישוי בתל אביב, ובתקופה הרלוונטית שימשה עוזרת רוקח בבית המרקחת.
2. עפ"י כתב הקובלנה המתוקן בו הודתה, מכרה הנקבלת בשתי הזדמנויות תכשיר רפואי הנושא כיתוב באותיות סיניות, שלא באריזתו המקורית וללא כל רישום על האריזה, בהעדרו של רוקח מורשה, לד"ר רוני ברקוביץ מהיחידה למאבק בפשיעה פרמצבטית, שהתחזה ללקוח וביקש תרופה לאין-אונות. בבדיקות מעבדה שנערכו לתכשירים שנרכשו עלה כי התכשירים הכילו חומר רפואי פעיל מסוג "סילדנפיל" המצוי בתרופות מסוג ויאגרה, בריכוז גבוה יחסית של למעלה מ-50 מ"ג ליחידה.
3. מעדותו של ד"ר ברקוביץ עלה כי חומר פעיל זה עלול להיות מסוכן לחולים הנוטלים תרופות מרשם אחרות ובמיוחד לחולים הסובלים מבעיות קרדיו וסקולריות או לחץ דם גבוה ומשום כך נדרש מרשם רפואי לרכישת תרופות אלה.
4. הנקבלים הודו בפנינו כי בשני המועדים לא היה רוקח מורשה שהשגיח על הנקבלת בבית המרקחת, במקרה אחד נטען שהנקבל שהה בחדר האחורי בבית המרקחת ובמקרה שני נטען כי היה בסביבת בית המרקחת ויצא להתפלל.
5. בעקבות שני הארועים נערכה בבית המרקחת ביקורת במהלכה נתפסו כ-20 תכשירים שאינם רשומים בפנקס התרופות ולא אושרו לשיווק על ידי משרד הבריאות, ביניהם תכשירים אנטיביוטיים ותרופות להקלת כאבים, כולן מיוצרות בשטחי הרשות הפלשתינאית ללא פיקוח של משרד הבריאות על תהליך היצור ושרשרת האספקה.
6. בשל כל אלה הואשמו הנקבלים בעבירה של התנהגות בדרך שאינה הולמת רוקחים מורשים כאמור בסעיף 56(1) לפקודה.
7. לאחר שנשמעו ראיות התביעה הציגו ב"כ הצדדים ביום 9.4.14 וביום 2.6.14 הסדר טיעון שעיקרו הודאת הנקבלים בעובדות כתב הקובלנה, (למעט סעיף 15 הנוגע לצו חיפוש שהוצא ע"י המשטרה) והסכמה על אמצעי הענישה שינקטו כנגד הנקבלים.
8. עם הצגת הסדר הטיעון ובמענה לשאלות חברי הועדה הבהירו הנקבלים כי הוא מקובל עליהם, הם מודעים לפרטיו ולתוצאותיו ומבינים כי הועדה בהמלצתה, כבוד השופט סטרשנוב ושר הבריאות בהחלטתם, אינם כבולים לתנאי הסדר הטיעון.
9. בהסדר הטיעון שהוצג בפנינו עתרו הצדדים לעונש מוסכם של 6 חודשי תליית רשיון לנקבלת. לגבי הנקבל עתר ב"כ הקובל ל- 3 חודשי תליית רשיון וב"כ הנקבל ביקש להסתפק בהתליית רשיונו לתקופה של חודשיים בלבד.
10. מקובלים עלינו טיעוני עו"ד ברג ולפיהם האיסור על החזקת תרופות שאינן רשומות בפנקס התרופות נועד להגן על בריאות הציבור מפני תרופות שמקור יצורן אינו ידוע, תהליך יצורן ושרשרת אספקתן אינם מפקחים ומכאן הסכנה הגלומה בהחזקת תרופות אלה ומכירתן. אכן, הרשת הנורמטיבית הקיימת סביב ניהול בית המרקחת על ידי רוקח אחראי, שנועדה להבטיח רכישת תרופות ממקור מהימן, מוכר ומפוקח ע"י הרשויות, דרך אחסנתן ודרך מכירתן באריזה המקורית עם הוראות שימוש מדויקות וברורות, נועדו להגן על ציבור הצרכנים השם מבטחו ברוקח כגורם מקצועי ומהימן. משום כך יש לטעמנו לראות בחומרה כל הפרה של אחת הנורמות שמטרתה להגן על בריאות הציבור.
- ר' בענין זה החלטת כב' הנשיא (בדימוס) ו' זיילר בענין הרוקחת אלונה חמאדה:- **"הרשת הנורמטיבית... הוגדרה כרשת יעילה למדי של נורמות חקיקתיות הפרושות בדין, שתכליתן ומטרתן היא להיווכח מיידית, וללא צורך באנליזות ובמעקבים ובחקירות חובקות עולם, שתורפה הנמכרת לציבור עברה באותם "מסדרונות שיווק" באופן שהצרכן הסופי הנזקק לתרופות, יוכל להיות בטוח שהוא איננו קונה "חתול בשק".**
11. הנקבל שבפנינו כשל בכך שהחזיק בבית המרקחת כ-20 תרופות ממקור בלתי מאושר ובנוסף תרופה סינית כביכול, שמקורה אינו ידוע והרכיבים המפורטים על גבי האריזה אינם תואמים לרכיביה כפי שעלה מבדיקת מעבדה, בהם הסילדנפיל בריכוז גבוה יחסית העלול לסכן חולים במחלות כרוניות. הנקבלת כשלה בכך שמכרה תכשיר זה שטיבו ומקורו אינו ברור, בשתי

- הזדמנויות ל"לקוח מזדמן", שלא באריזה המקורית וללא הוראות שימוש מפורטות ובהעדרו של רוקח מורשה, תוך חריגה מסמכותה כעוזרת לרוקח.
12. לא נעלמו מעינינו השיקולים לקולת העונש שהוצגו על ידי ב"כ הצדדים – בראש ובראשונה – העובדה כי בשלוש ביקורות שנערכו בבית המרקחת לאחר הארועים המתוארים לא נמצא דופי בהתנהלות בית המרקחת בפיקוחו של הנקבל כרוקח אחראי, משמע הנקבלים הפנימו את האיסור שבהתנהגותם.
13. מקובלת עלינו גם טענת ב"כ הנקבלים שיש להתחשב בעובדה כי עד להגשת הקובלנה לא היו הנקבלים מעורבים בהליך פלילי או משמעותי. זאת ועוד, אישור "רוקח אחראי" ניטל מהנקבל בעקבות הארועים למשך שנה בעקבות הארועים המתוארים בכתב הקובלנה והוא עבד כרוקח מורשה בבית המרקחת. ב"כ הנקבלים ציין בפנינו כי מאז החקירה ועד להגשת כתב הקובלנה חלפו למעלה מ-3 שנים.
14. מצאנו מקום להתחשב גם בעובדה שהליך החקירה היה פומבי, בשיתוף עם משטרת ישראל וערוץ 2, וזאת בניגוד לפעולות אכיפה אחרות כנגד בתי מרקחת. לנקבלים נפתח תיק פלילי ואף שנסגר מחוסר עניין לציבור ואין ספק שחקירתם באזהרה הותירה משקעים. אכן, פומביות החקירה נועדה לתכלית ראויה, עליה עמד ד"ר ברקוביץ בעדותו והיא להביא לידיעת הציבור את הסיכון הגלום בתרופות המיועדות לאין-אונות במסווה של תרופות טבעיות כביכול, אולם בצד תכלית ראויה זו יש מקום להתחשב במידת מה בפגיעה בנקבלים כתוצאה מחשיפה זו.
15. נימוק נוסף לקולה שהובא על ידי ב"כ הנקבלים ואושר ע"י עו"ד ברג (עמ' 27-28) הוא כי על אף העובדה שתורפות שיוצרו במפעלי תרופות בשטחי הרשות הפלשתינאית הוחזקו ונתפסו בביקורות בלא מעט בתי מרקחת במזרח ירושלים, לא ננקטו הליכי משמעת כנגד הרוקחים שהחזיקו בהן, רוקחים אלה הוזהרו וניתנה להם ארכה לפינוי מלאי התרופות האסורות ללא הליכי משמעת. ככל שבפנינו שינוי מדיניות וזהו הליך ראשון מסוגו, סברנו כי אין מקום למיצוי הדין עם הנקבלים בשל ההפרה.
16. עו"ד איוב טען בפנינו כי ה"תכשיר הסיני" שנמכר על ידי הנקבלת, הוחזק ע"י הנקבל במגירה ולא על המדף כיוון שלא היה בטוח במהותו. לדבריו התכוון לברר אם מותר למכור אותו, לאור המרכיבים הצמחיים שפורטו על האריזה, ולכן גם החזיק בתכשיר בכמות קטנה מאוד, שתי אריזות לכל היותר (עמ' 24-25). סברנו כי אין לקבל טענה זו כנימוק לקולה, פרט לעובדה שאכן, בבית המרקחת הוחזקה כמות קטנה מאוד של התכשיר.
17. כבר במהלך הצגת הנימוקים להסדר הטיעון הקשינו בשאלותינו לב"כ הצדדים על פער הענישה בין הנקבל לנקבלת והאם לא נכון היה לשקול את בכירותו ומקצועיותו של הנקבל כרוקח אחראי האחראי על תפעולו של בית המרקחת ופיקוחו על הנקבלת, גם בהעדרו, לחומרה, לעומת מעשיה של הנקבלת. בענין זה נענינו ע"י ב"כ הצדדים כי הנקבלת מכח רשיונה כעוזרת רוקח מודעת היטב לאיסורים ולמגבלות הנובעים מתפקידה והעובדה שמכרה ללא פיקוח, בשתי הזדמנויות, את התכשיר, מהווה נסיבה לחומרה המהווה הצדקה לפער הענישה המחמיר עמה.
18. משבחנו את הסדר הטיעון המוצע סברנו כי העובדה שהנקבלת, בשתי הזדמנויות שונות חרגה מסמכותה כעוזרת רוקח ומכרה תכשיר ממקור בלתי ידוע שעלול לסכן את בריאות המטופל מצדיקה החמרה בעונשה. יחד עם זאת לא ניתן להתעלם מאחריותו של הנקבל לפעולותיה ומעשיה. הנקבל במסגרת תפקידו כרוקח אחראי אמור היה לוודא שתכשיר כזה לא ימצא כלל בבית המרקחת, ואם רצה לברר את טיבו היה עליו לוודא שאינו נגיש לעובדי בית המרקחת. זאת ועוד, ציבור הרוקחים הוזהר לא אחת מפני תרופות מזויפות כאלה המכילות חומר פעיל המסכן את המשתמשים בו.
- בענין זה הסביר עו"ד איוב שהנקבל מתקשה לעקוב אחר נוהלי אגף הרוקחות המופצים לרוקחים, בשל שליטתו החלקית בשפה העברית. טענה זו של ב"כ הנקבל כמוה כחרב פיפיות בידיו, כיוון שחוסר השליטה בעברית מונע ממנו להתעדכן ולעמוד באחריות הנדרשת ממנו ומאידך, יש בה כדי למתן, ולוא במעט, מחומרת מעשיו.

19. לאחר ששקלנו את כל הנימוקים המובאים לעיל, לקולה ולחומרה, מצאנו כי אין מקום לפער הענישה בין הנקבל לנקבלת, כמוצע על ידי הצדדים בהסדר הטיעון. לטעמנו, אחריותו של הנקבל אינה נופלת מאחריותה של הנקבלת, ולהפך. הנקבל כרוקח אחראי נושא באחריות להתנהלותה של עוזרת הרוקח, ובהעדרו היה עליו לסגור את בית המרקחת או לאסור עליה מכירה של תרופות או תכשירים מכל סוג שהוא. גם נגישותו של התכשיר לעובדי בית המרקחת רובצת על הנקבל. התרשמנו כי הנקבל היה מודע לאיסור שבהחזקת תרופות ממקור בלתי מאושר ועשה כן כדי לענות לצרכים של מטופליו או של רופאים שרשמו תרופות אלה, יחד עם זאת מצאנו כי הכמות שנתפסה, לרבות התכשיר שנמכר, נמצאו בכמות קטנה יחסית בבית המרקחת.
20. אם בחרנו להמליץ שלא למצות את הדין עם הנקבלים הרי זה משום אותם נימוקים שצוינו לעיל לקולת העונש וביניהם – כמות התרופות שנמצאה, ביקורות תקינות, חלוף הזמן מאז הארועים ועד להעמדתם לדין. יחד עם זאת מצאנו לנכון להמליץ על סטיה מהסדר הטיעון, לקולה, לטובת הנקבלת, באופן בו יושט על הנקבלים עונש זהה וזאת לאור האחריות הנדרשת מהנקבל כרוקח אחראי. לפיכך, מצאנו לנכון להמליץ על התליית רשיונו של הנקבל כרוקח לתקופה של 3 חודשים ועל התליית רשיונה של עוזרת הרוקח לתקופה של 3 חודשים.

זמירה גולדנר, עו"ד
חברת ועדה

מגר' יחזקאל בורוכוביץ
חבר ועדה

מגר' הישאם זאהר
יו"ר הועדה

בשולי ההחלטה, ברצוני להביע צערי והתנצלותי בפני הנקבלים, כ"כ הצדדים חברי הועדה וכב' השופט סטרשנוב על העיכוב במתן ההמלצה.

זמירה גולדנר, עו"ד